

עין משפט
גזר מצוה

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

מסורת הש"ס

ב א מ"י פ"ג הלכות
מפסק קנינות הלכה
ד'
ב א מ"י פ"ג הלכות
לפי שטחיה הלכה
י טעמי י"ד קט"ז ב טעמי
י"ד

שיטה מקובצת

6] שוא לא שמע רבי
אלא בשאין ישראל עומד
על גבוי אבר דמי אמי
7] דאמר רב נתן בר
יצחק: גבוי גביא כפי
בר דמי: 8] גביא רמי
את ר' יוחנן: גבי על
היטו כמדות ודף טו ע"ג:
9] דמי הוה שמייעא נפק
היטו הוה: 10] כתיב שבא
על השונא: 11] למימרא כמי
במיהו וכו' לא פשיטא:
12] לא שמייעא ליה הא
דאימנין עלה ר"ג דאמי:
13] דלא תליב אימורא
היאך יגרום שום שטן
היטו כו' נפק: 14] מההם
הוא אדרבה: 15] דהא
מוקמינן לה פלגין:
16] דלא עמיא רמיא מניה:
17] עובדי כוכבים נמרו:
כ"ג ע"ג: 18] גבי מ"י כ"ג
דבא דהיל' כ"ד מ"ה:

רבינו גרשום

מעם הארץ פרט
לאשקרוס. כלומר מעם
הארץ בעשיתה אחת סמל
מצות ה' ואמר רב המנונא
אשקרוס לאכול חלב
והביא קרבן על הדם
איכא בינייהו למידי
למסור כיון דמסור לאכול
חלב אין מקבלין סמון
קרבן על הדם. ולפי
השב מדינתו מביא קרבן
למעטות משמע שהוא ר"ג אחרון
שהיה אחר ר"מ ומיהו קשה דל"כ
הוא ליה לפשוט כהדיא ר"ג גנו על
ר"י הגשיא דמתן במס' אבות (פ"ג)
ר"ג גנו על ר' יהודה הגשיא
אומר יפה תלמוד מורה עם דרך
אין ועוד מינה דגור ר"מ על פסח
על גזר על שמייעא דלורימא
אבל אם הוא ר"ג דיננה ינחא והא
דקאמר כ"מ סבירא ליה משום דר"מ
ס"ל הכי כהדיא אבל קשה דל"כ סבר
ר"ג דיננה דכומיס רבי אמת הן כיון
דשמייעא ר"ג שריא קודם גזירה
וגריש הדר (עירובין ס"א). תנן הדר עם
בעירוב ה"ו (6) אסור פירוש אינו מודה בעירוב היינו כומי כדאמר
בפרק בכל מערבין (פס"א): ר"א ב"ר יעקב אומר עד שיהיו שני
ישראלים אוקרים זה על זה ר"ג אומר לדוקי אינו כעובד כוכבים
ופירש בקונטרס אבל כומי הו כעובד כוכבים דקסבר כומיס גרי
אריות הן מיהו ע"כ א"א לומר כפירוש הקונטרס דהא ר"ג דיננה
זאת ליה כהדיא כפ"ק דגייעין (דף י.) דגרי אמת הן כעובדי גט
שעדי עדי כומיס והיינו יוכלין לפרש אבל כומי הו כעובד כוכבים
משום דאינו מודה בעירוב דהיינו נמי טעמא דמ"ק דלסקר שהוא
ר"מ כדמוכח ההם בגמרא ור"מ אית ליה ההם (בבבבב) דטומיס
גרי אמת הן אבל קשה כיון דלכ"ע כומי אוקר אע"ג דגרי אמת הן
גמורין לבעול רשות ולתן רשות הא מעיקרא נמי הכי הוה ל"ע אלף י"ל דלר"ג כומי נמי אינו כעובד כוכבים ותנן לדוקי אינו כעובד
כוכבים וה"ה לכותיס דגרי אמת הן והיו סבורין דגרי אמת הן כ"ג עד שעשאו (ו) רבי אמי ור' אשי עובדי כוכבים גמורין יואל"ע ג
דרכי יוחנן פסק כר' אליעזר בר' יעקב ור' אליעזר בר' יעקב לא פליג אמ"ק שאוקר כומי ר' יוחנן לא בא לפסוק כמותו אלא כמה
שארין שהיו שני ישראלים אוקרים זה על זה: צדריקים עצמן אמ' ב"ש. מימה דהא אשכחן יהודה בן טבאי שהרג עד זומם כפ"ק
דמכות (דף ה.) ור' שמעאל שקרא והטעם כפ"ק דשנת (דף י.) ואורי' דדוקא כומי דלחילה אין הקב"ה מביא תקלה על ידן שגנאי
הוה ללדיק דשארין דבר איסור ולפירוש דגרסי (בבב"ק) דקמונות (דף ט.) גבי העלה עבד לכהונה על פני השתא כהונה של יאיר לקמן (י.):
דלחי לדי אכילת איסור שמאכלי בת ישראל ששאת לו בתרומה והוא עבד ואין לו בה קדושתו ומיהו כרוב ספרים לא גרסינן ליה והיינו
משום דליכא למפרך אלא כשהדיק עמנו אוכל האיסור וכר"ה (דף ט.) דלמר כמה כומיס משעיל דבבב"א כומי רבא דמערבא ועבדי פסחים
(דף ק.) ר' ירמיה בר' אבהו איקלע לבי רב אשי ואשתיה וטעם קודם הדלה אע"ג דמיתא כבאסרה ההם אכילת הימיה הוה אלא שאוכל כשנת
האסורה ובבבב"א רבא גרס ר' ירמיה דשדר לר' יוצא אלף כהונה דלחי לדין אשכחן פירי כעצמיהו ומיהו הוה עובדא איתא דמסתא
שקלסו (ה.) וקאמר עבדי' ור' יוצא אלף הרשעים כמללסו אלו כבד אלו ואלף הרשעים כבני איש אלו כמתורו ולא כמתורו דר' אשם
בן יאיר: (ע"ע חו"ס שנת דף יב.) ד"ה רבי נתן ותוספות פסחים קו: ד"ה אשתי ותוספות יבמות טו: ד"ה ס"ד ותוספות גיטין ו. ד"ה השתא:
אשכחיה

מעם הארץ פרט כ"מור"י. מימה דמאי קאמר הא מהכא נפקא
מההם נפקא פ"הא אדרבה הך פליגא דלפילו מומר לדבר
אחד קאמר ח"ק דלחן מקבלין דהא מוקמינן ידפליגי כזוכל חלב
והפירש קרבן על הדם ודומק לומר דפריך מדר"ש ומפרש ר"מ דמומר
לאכול חלב היינו מומר לכל התורה חוץ
מדם הטמאת שכלל כל הטמאות
ככלל מטמא חלב כפ"ק דמנחות ודף
(1) ובפרק היה מביא (פסוקי דף טו.)
דלמר דבין שפחה מטמא חלב טעוניה
נמי והשתא קאמר דלמ"ק כשהוא
מומר לכל התורה כולה חוץ מדם אינו
מביא קרבן על הדם ולר"ש מביא כיון
שהוא שב מדיעמו מדם אבל מומר
לדבר אחד דברי הכל מביא ועו"ל
י"א ולינו מניה כשנזיל האיסור אלף
דוקא כמלך זמל ודס פלגי לפי שהם
שין שיש כרת בשניהן והל"ן לגזיה
ונאמרו נלאו אחד כל חלב וכל דס לא
תאכלו דלמ"ק משיב ליה מומר לאומו
דבר כאלו הוא מומר לדס עמנו
י"א ולינו מניה כשנזיל האיסור אלף
משום דנפשו קנה לאכול דס אבל
מומר לאחד משאר איסורים פשיטא
דמביא קרבן על הדם ולר"ש אפילו
מומר לאכול חלב מביא קרבן על הדם:
א"י"ו שב מדיעמו אינו מביא קרבן
ע"י שגגתו. מימה מה לר"ן
קרא למעט לזינו שב מדיעמו ועומד
בדשעו הא הו זמח רשעים והיכי
היסק דאדעמי לומר דרשעי ר"ש לומר
דלמ"ק דלמ"ק דמור כמשינה
א"ח"כ וכשעה שאלל לא היה שב
מדיעמו: ר"ג ובית דינו נטעו ע"י
שחיבת כותי ואסרוה. פירש בקונטרס
ר"ג גנו על ר' יהודה הגשיא שהיה
אחרון וכן משמע קתה דקאמר כסמון
ר"ג ובית דינו כר"מ ס"ל דהייש
למעטות משמע שהוא ר"ג אחרון
שהיה אחר ר"מ ומיהו קשה דל"כ
הוא ליה לפשוט כהדיא ר"ג גנו על
ר"י הגשיא דמתן במס' אבות (פ"ג)
ר"ג גנו על ר' יהודה הגשיא
אומר יפה תלמוד מורה עם דרך
אין ועוד מינה דגור ר"מ על פסח
על גזר על שמייעא דלורימא
אבל אם הוא ר"ג דיננה ינחא והא
דקאמר כ"מ סבירא ליה משום דר"מ
ס"ל הכי כהדיא אבל קשה דל"כ סבר
ר"ג דיננה דכומיס רבי אמת הן כיון
דשמייעא ר"ג שריא קודם גזירה
וגריש הדר (עירובין ס"א). תנן הדר עם
בעירוב ה"ו (6) אסור פירוש אינו מודה בעירוב היינו כומי כדאמר
בפרק בכל מערבין (פס"א): ר"א ב"ר יעקב אומר עד שיהיו שני
ישראלים אוקרים זה על זה ר"ג אומר לדוקי אינו כעובד כוכבים
ופירש בקונטרס אבל כומי הו כעובד כוכבים דקסבר כומיס גרי
אריות הן מיהו ע"כ א"א לומר כפירוש הקונטרס דהא ר"ג דיננה
זאת ליה כהדיא כפ"ק דגייעין (דף י.) דגרי אמת הן כעובדי גט
שעדי עדי כומיס והיינו יוכלין לפרש אבל כומי הו כעובד כוכבים
משום דאינו מודה בעירוב דהיינו נמי טעמא דמ"ק דלסקר שהוא
ר"מ כדמוכח ההם בגמרא ור"מ אית ליה ההם (בבבבב) דטומיס
גרי אמת הן אבל קשה כיון דלכ"ע כומי אוקר אע"ג דגרי אמת הן
גמורין לבעול רשות ולתן רשות הא מעיקרא נמי הכי הוה ל"ע אלף י"ל דלר"ג כומי נמי אינו כעובד כוכבים ותנן לדוקי אינו כעובד
כוכבים וה"ה לכותיס דגרי אמת הן והיו סבורין דגרי אמת הן כ"ג עד שעשאו (ו) רבי אמי ור' אשי עובדי כוכבים גמורין יואל"ע ג
דרכי יוחנן פסק כר' אליעזר בר' יעקב ור' אליעזר בר' יעקב לא פליג אמ"ק שאוקר כומי ר' יוחנן לא בא לפסוק כמותו אלא כמה
שארין שהיו שני ישראלים אוקרים זה על זה: צדריקים עצמן אמ' ב"ש. מימה דהא אשכחן יהודה בן טבאי שהרג עד זומם כפ"ק
דמכות (דף ה.) ור' שמעאל שקרא והטעם כפ"ק דשנת (דף י.) ואורי' דדוקא כומי דלחילה אין הקב"ה מביא תקלה על ידן שגנאי
הוה ללדיק דשארין דבר איסור ולפירוש דגרסי (בבב"ק) דקמונות (דף ט.) גבי העלה עבד לכהונה על פני השתא כהונה של יאיר לקמן (י.):
דלחי לדי אכילת איסור שמאכלי בת ישראל ששאת לו בתרומה והוא עבד ואין לו בה קדושתו ומיהו כרוב ספרים לא גרסינן ליה והיינו
משום דליכא למפרך אלא כשהדיק עמנו אוכל האיסור וכר"ה (דף ט.) דלמר כמה כומיס משעיל דבבב"א כומי רבא דמערבא ועבדי פסחים
(דף ק.) ר' ירמיה בר' אבהו איקלע לבי רב אשי ואשתיה וטעם קודם הדלה אע"ג דמיתא כבאסרה ההם אכילת הימיה הוה אלא שאוכל כשנת
האסורה ובבבב"א רבא גרס ר' ירמיה דשדר לר' יוצא אלף כהונה דלחי לדין אשכחן פירי כעצמיהו ומיהו הוה עובדא איתא דמסתא
שקלסו (ה.) וקאמר עבדי' ור' יוצא אלף הרשעים כמללסו אלו כבד אלו ואלף הרשעים כבני איש אלו כמתורו ולא כמתורו דר' אשם
בן יאיר: (ע"ע חו"ס שנת דף יב.) ד"ה רבי נתן ותוספות פסחים קו: ד"ה אשתי ותוספות יבמות טו: ד"ה ס"ד ותוספות גיטין ו. ד"ה השתא:
אשכחיה

מעם. ולא כל עם וגבי מטמא כומי שבה (ע"ע השונא: ר"ש בן
יוסי אומר. מכלל אמת למד: אשר לא טעשינה בשגגה ואשם. וממין
ליה או הודע אליו מטמאו אשר הטמא והביא אשמו דמשמע אשר לא
טעשינה אם היה יודע שהוא אסור ושגגה היתה לו וטמא ואשם הוא
יביא: השכן (הכל) מדיעמו. שחם היה
יודע שהוא חלל היה יודע ויבט ומבטל
מעבירה זו. ואית דגריס השב והוא
נמי הפורס ויבטל ממחלה ואין עובר
אם היה יודע שהוא אסור ובמ"ק גרס
היושב: מאי בינייהו. מ"מ מומר (לא
מקבלין מניה בין למד בין למר
ואפילו שוגג דהא אילו היה יודע
ממחלה נמי היה אוכלו ואין שב
מדיעמו: והביא קרבן על הדם.
שגג צו ואילו היה יודע שהוא שם
לא היה אוכלו למ"ק מומר שמו ולא
מקבלין מניה ולר"ש שב מדיעמו
הוא גרס ומקבלין מניה: מכס ולא
כולס. דלעיל בעולת נכדי משמע
קרא דכתיב בעולת נכדי שעה
קרינו וגו': דלכפרה הוא. וכיון
דדעמו להודי ולחזור על עבירתו
וכהא מיהא אחרמי דשגג ולא הודי
א"כ אמאי נקבל מניה הא לאו בר
כפרה הוא: נלאו חובל. ולא אורח
ארעא לקבלי דורין מניה דכתיב זמח
רשעים מועבד (משל' כ"א): אבל השתא
דמוכח. רמיא עליה: שחם נקבל
מניה. שלא היה חוטא אשם
גריעוטה הוא. דלוקמת (ע"ע) דפושעים
קרי כהמה: שכן ערומים כדעס.
כאדס הראשון ומשימין עמון ככהמה
דכתי' רוח: וזמח כהמה. ומוקמינן
לה כמסקת פסוקי (דף כ"ג). לא קתה
ולא שנה ולא שמש תלמידי כומיס
עליו הכתוב אומר וזרעתי את בית
ישראל וזע אדם וזרע כהמה כלומר
החמסים והגזרים כולם אורעס
לפרותם ולרבותם: ר"ג גנו על ר'
יהודה הגשיא שהיה מן האחרונים
ובית דינו נמנו על שמייעא כומי לאחרי
שגנתי משמתי להכל שוחטין ואפילו
כומי ואסרוה: לא שער רבי כו'.
והיינו נמי כי ממשינן: למימרא ש"ו:
וואי לא פשיטא לן דלית ליה לפני
עור לא תמן מכסול (ויקרא טו):

תורה אור השלם

1. ואם נפש אחת חטאת
בשגגה מעם הארץ
בעשיתה אחת מסמנות ה'
אשר לא תעשינה
ואשם: ויקרא ד כ
2. אשר נשאי חטאת
ועשה אחת מכל מצות
ה' אלקיך אשר לא
תעשינה בשגגה ואשם:
ויקרא ד כ
3. צדקה כדבריה אל
משפחה רחום רבא אדם
ובחמה תושעו ה'
תהלים לו
4. הנה ימים באים נאם
ה' וזרעתי את בית
ישראל ואת בית יהודה
וירע אדם וירע בהמה:
ירמיהו לא כו

הנהגות הב"ב

(6) תנ"י ד"ה ר"ג ב"ב
דמי וסי' ה"ו אוסר פי'
אינו מודה: (7) בא"ר
רב אמי ורב אשי עובדי
כוכבים גמורין ולפירוש
גריס ב"ב הדר רש"ב
והי' יוחנן ס"ל בכל
דוכתי הלכה כרש"ב
במשנתיו אע"ג דר'
יוחנן פוסק כר' אליעזר
כ"י: ג"כ מ"ל לטעמי וקין
חו"ס פק' סדר:

מוסף רש"י

מעם הארץ. ולא כל
עם הארץ. פירש לומר.
דלחי מביא קרבן על
שגגתו. דלחן מקבלין מדי
העירוב: ב. א. אשר לא
תעשינה. משמע שחל
ידע לא עשה אבל כשגג
עשה ואשם. ויחא טו.
השב מדיעמו כו'.
וממר לא שב מדיעמו
הוא לפיכך אינו מביא קרבן
על שגגתו: ותו"ת ב.